

חתימתו. וזה באה משנתנו להשמיענו שבעל זאת הגט פסול.

או כדרכי אשי, שעל חתימת העד השני – מעיד השליח ואומר "אני הוא העד השני", וזה באה משנתנו להשמיענו שפסול.

ובהכרח, שחידוש זה של המשנה בא לאפוקי מדרכי חסדא!

כי אם היה התנא סבור כמוהו, הוא היה צריך להשמיענו את חידושו של רב חסדא, שהוא חידוש יותר גדול. ואם לא השמיע אותו התנא, על אף שכל כוונת התנא במשנה היא להשמיע דבר חידוש, הרי זה ראייה שהתנא של המשנה איהו סוהר ערב חסדא!

ואין לומר שאדרכה, אולי אכן כונת התנא במשנה היא להשמיענו את חידושו של רב חסדא, ו"בפני נחתם חציו", הכונה היא שעל קיום חתימת העד השני יש שני עדים – זה לא יתכן.

כי חידוש כל כך גדול כמו שחידש רב חסדא, צריכה היתה המשנה לפרש שהיא מתכוונת לכך. אך המקרים של רבא ורב אשי אינם חידושים גדולים כל כך. ולכן, יתכן לומר, שעליהם מתכוונת המשנה לומר, שפסול [כי אחרת זו היא משנה יתירה], ובאה המשנה להשמיענו, כי רק באלו המקרים פסול, ולא במקרה של רב חסדא.

אמר לך רב חסדא: ולטעמיה – שבכל קטע במשנה יש חידוש, ולכן אתה טוען נגדי

עדים, ככל קיום שטרות. או כולו בתקנת חכמים על ידי שליח, שיאמר בפני נחתם! (4)

ורבא ורב אשי מקשים עוד על רב חסדא ממשנתנו:

תנן, "בפני נכתב כולו, ובפני נחתם חציו", פסול.

ויש לדייק: **איך "חציו"**, חציו השני של חתימת הגט, דהיינו, החתימה השניה שעליה הוא לא העיד שנחתמה בפניו, **היכי דמי**, כיצד מדובר בה? –

אילימא דליכא דקא מוסהיד עליה כלל – שאין כל עדות על חתימת העד השני, אם כן, זה פשיטא שהגט פסול!

שהרי **השתא**, עתה, ששנינו במשנה, **"אחד אומר בפני נכתב, ואחד אומר בפני נחתם"**, דהאי קמסוהיד אכולה כתיבה, והאי קמסוהיד אכולה חתימה – ויש לנו ביחד עדות על בפני נכתב ובפני נחתם, אף על פי כן פסול.

חציו – כשיש לנו עדות רק על חציה מהחתימות, כיון שהעדות היחידה שיש לנו היא "בפני נחתם חציו" – **מיבעיא?** וכי יש צורך לומר שהוא פסול!?

אלא, בהכרח, גם על קיום חתימת העד השני יש עדות מסוימת, ובהכרח, משנתנו באה לחדש:

או כדרכי אשי – שעל חתימת העד השני, השליח ואדם אחר מצטרפין להעיד על

4. והירושלמי מוסיף, שיש חשש שהשליח נוגע בעדות, כי הוא רוצה לקיים את עדות חתימתו, ולכן אמר "בפני נחתם" על הראשון, ולכן פסול.

הוא כעדות נפשות, ואין עדות כל עד נחשבת למחצה, כך שאי אפשר לפסול את הגט מצד שלשת רבעי עדות.